

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Ba-midbar

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

1

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9964

והדר הקרב יומת : נב וחנו בני ישראל
 איש על-מתנהו ואיש על-דגלו לצבאתם :
 נג והלויים יחנו סביב למשכן הקדש ולא-
 יהיה קצף על-עדרת בני ישראל ושמרו
 הלויים את-משמרת משכן העדות :
 נד ויגשו בני ישראל ככל אשר צוה
 יהוה את-משה בן עשו : פ
 א וידבר יהוה אל-משה ואל-אהרן
 לאמר : ב איש על-דגלו באתל לבית
 אבתם יחנו בני ישראל סביב לאהל-
 מועד יחנו : ג והחגים קדמה מזרחה דגל
 מחנה יהודה לצבאתם ונשיא לבני יהודה
 נחשון בן-עמינדב : ד וצבאו ופקדיהם
 ארבעה ושבעים אלף ושש מאות :
 ה והחגים עליו מטה יששכר ונשיא
 לבני יששכר נתנאל בן-צוער : ו וצבאו
 ופקדיו ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות :
 ז מטה זבולן ונשיא לבני זבולן אליאב
 בן-חלקן : ח וצבאו ופקדיו שבעה וחמשים
 אלף וארבע מאות : ט כר-הפקדים
 למחנה יהודה מאת אלף ושמונים אלף
 וששת-אלפים וארבע-מאות לצבאתם
 ראשנה יסעו : ס י דגל מחנה ראובן
 תימנה לצבאתם ונשיא לבני ראובן אליצור
 בן-שדיאור : יא וצבאו ופקדיו ששה
 וארבעים אלף וחמש מאות : יב והחגים
 עליו מטרה שמעון ונשיא לבני שמעון

כ שלישי

ב

שלמיאל

יקימו ויהיה לנו וחילונו דיקרב יתקטיל :
 נב וישרון בני ישראל גבר על-משרוהי
 וגבר על-טקסיה לחיליהון : נג ולנאזי
 ישרון סחור-סחור למשכנא דסהדותא
 ולא-יהי רוגזא על-כנשקא דבני ישראל
 וישרון לנאזית-מטרת משכנא דסהדותא :
 נד ועברו בני ישראל ככל דפסיד יי ית-
 משה בן עברו : א ומליל יי עם-משה
 ועם אהרן למימר : ב גבר על-טקסיה
 באתון לבית אבהתהון ישרון בני ישראל
 מלקביל סחור-סחור למשכן זמנא ישרון :
 ג ודישרון קידומא מדינתא טיקס משרית
 יהודה לחיליהון ורבא לבני יהודה נחשון
 בר-עמינדב : ד וחיליהו ומנניהון שבעין
 וארבעה אלפין ושית מאה : ה ודישרון
 סמיכין-עלותי שבטא דיששכר ורבא
 לבני יששכר נתנאל בר-צוער :
 ו וחיליהו ומנניהו חמשים וארבעה
 אלפין וארבע מאה : ז שבטא דזבולן
 ורבא לבני זבולן אליאב בר-חלקן :
 ח וחיליהו ומנניהו חמשים ושבעה
 אלפין וארבע מאה : ט כל-מנניהו
 למשרית יהודה מאה וחמסין ושתי אלפין
 וארבע-מאה לחיליהון בקדמיתא נשלין :
 י טיקס משרית ראובן דרומא לחיליהון
 ורבא לבני ראובן אליצור בר-שדיאור :
 יא וחיליהו ומנניהו ארבעין ושתי
 אלפין וחמש מאה : יב ודישרון סמיכין-

עלוהי

נב וישרון בני ישראל גבר על בית משרוי וגוי : א ומליל " וגוי : ב גבר על טקסיה בצחון דמסמגניו על
 נד ועבדו בני ישראל ככל דפקיד " וגוי : ג משריתא דישראל בנורא ארבעא מריסר קולין ופתיקה
 טיקסיריון לבית אכבההון ישרון בני ישראל וגוי : ד וחיליה דחיליהון בארבעתי מילין מרבען וטיקסיה תורה ממילת
 תריסר מילין ודישרון קידוקא מדינהא טיקס משריתא יהודה לחיליהון בארבעתי מילין מרבען וטיקסיה תורה ממילת
 תלת גונון כל קביל תלת מרגליתא דבחושינא סמוקא וירוקא וברוקא וביה תקיק ומפריש שמחת תלת שבטיא
 יהודה יששכר וזבולון ובמציעותיה קתיב יקום " ונתפדונו סנאך ויצרקו בעל דבדך מן קדמך וביה דתורה תקיק
 צרבת בר אריון מטול דבא לבני יהודה נחשו בר עמינדב : ד וחיליה וסכומהון דשבטיא שובעין וצרבירה
 אלפין ושית מאה : ה ודישרון סמוכין ליה שבטא דיששכר ורבא בתנה ממני על חילור שבטא דבני יששכר
 נתנאל בר צוער : ו וחיליה וסכומהון דשבטיא חמשיין וגוי : ז שבטא דזבולון ורבא בתנה ממני על חילות
 שבטא דבני זבולון וגוי : ח וחיליה וסכומהון דשבטיא חמשיין וגוי : ט כל מניינא למשבת יהודה מאה
 וחמשיין ומכנז אלפין וצרבע מאה לחילותהון בקדמיתא נטלין : י טיקס משרית ראובן דרומא ישרון לחיליהון
 בארבעתי מילין מרבען וטיקסיה תנה ממילת תלת גונון כל קביל תלת מרגליתא דבחושינא אנומד ושבוין וסכהלוס
 וביה תקיק ומפריש שמחת תלת שבטיא ראובן שמעון גר ובמציעותיה קתיב שמע ישראל " אל הגא " אחד וביה תנה
 תקיק צרבת בר אילא ובהנה תמי למנהי ביה צרבת בר תורי ברם משרה נביא חלקיה מטול דלא ידבר להון סובר
 עינלא ורבא בתנה ממני על חילור שבטא דראובן אליצור בר שדיאור : יא וחיליה וסכומהון דשבטיא
 ארבעין ושמה וגוי : יב ודישרון סמוכין ליה שבטא דשמעון ורבא בתנה ממני על חילות שבטא דבני שמעון

רש"י

לעבודתו : יומת . בדישמים : (גב) איש על דגלו . כמו שהגלים מדורים מספרוה שלשה שטים לפלדגל :
 (נג) ולא יהיה קצף . אם תעשוכמותי לא יהיה קצף ואם לאו סיכנסו זרים בעבודתם וניהיה קצף כמו שמוינו כוונתה קרת
 (במדבר יז) כי לא הקצף וגו' : (ב) באותות . כל דגל יהיה לו אות מפה נכוע תלויה כונסעו של זה לא ככע של זה וכל אחד כגון אבנו
 הקובע כחושן ומתוך כך כיור כל אחד את דגלו . דבר אחר באותות לבית אבותם פאות . שומר להם יעקב אביהם כששאוהו ומלזרים שנאמר
 (בראשית ג) ויעשו כניו לו כן כאשר אום יהודה ויששכר וזבולון ויהודה וראובן ושמעון וגו' מן הדרום וכו' כדאיתא בתנחומא ספרטה
 א : מנגד . מרחוק מיל כמו שנאמר ביהושע (יהושע ג) אך רתוק יהיה ביניכם וכיניו כאלפים חמה שיכלו להאכשבת משה ואשרן וכניו
 והלויים חוניס בסיון לו : (ג) קדמה . למניס הקרויה קדם ואיוו זרות מורחית והמערב קרוי אמור : (ט) ראשונה יסעו
 כשרואין הענן מסתלק תוקעין הכהנים בחצוצרות ונותג מחנה יהודה תלה וכשהולכין הולכים כדרך חנייתן הלויים והעגלות באומנע דגל
 יהודה כמורחן ושל ראובן כדרום ושל אפרים כמערב ושל דן כמזן : (י) ונסע אהל מועד . לאחר שני דגלים הללו . כאשר יחנה
 כן יסעו . כמו שפירשתי הליכתן כחנייתן כל דגל מהלך לרוח הקובעה לו : על ידו . על מקומו ואין לשון יקונו ממשועו רוח של
 דגו קרוי על ידו הסמוכה לו לכל הושת ידו אי"שון אי"ש כלעו : (יא) ועליו

באר רחובות דקדוקי רש"י

(א) רש"י מותעם פעבור כף כדראו באדם שתי ידים חשני לדעיו כדי שוכל להשתמש בכל כד ובכל תוקוס שיפנה לפני זה יד לאו
 מושמעת הד וממשועת המקום . דכונסאי

רשב"ם

(ב) פאותות . סימן יהיה כנס של כל דגל כגון כסל יהודה אריה : כשל יוסף שור : מנגד . מרחוק :

מוכרל יופי

ב (ב) (איש עזר דגלו) : הויה חנם שמרימים ראשי
 החילות : (כאתת) :
 פירושו סימן : סימנים היו בכל דגל ודגל ורז"ל
 (ט) ראשונה יסעו : אמרו שהיו כדגלי ראובן צורת
 בתחלה : אדם רמוז לדודאים וכדגל יהודה
 צורת אריה כי כוהנשילו יעקב

א"ש 3 3 (*) (*)

שלמיאל בן-צורישדי : יג וצבאו ופקדיהם
 תשעה וחמשים אלף ושלוש מאות :
 יד ומטה גד ונשיא לבני גד אליסף בן
 דעואל : טו וצבאו ופקדיהם חמשה
 וארבעים אלף ושש מאות וחמשים :
 טז כל-הפקדים למחנה ראובן מאת אלף
 ואחד וחמשים אלף וארבע מאות וחמשים
 לצבאתם ושנים יסעו : ס יז ונסע
 אהל-מועד מחנה הלויים בתוך המחנות
 כאשר יחנו בן יסעו איש על-ידו לדגליהם :
 ס יח דגל מחנה אפרים לצבאתם
 ימיה ונשיא לבני אפרים אלישמע בן-
 עמיהוד : יט וצבאו ופקדיהם ארבעים
 אלף וחמש מאות : כ ועליו מטה מנשה
 ונשיא לבני מנשה נמליאל בן-פדהצור :
 כא וצבאו ופקדיהם שנים ושלושים אלף
 ומאתים : כב ומטה בנימן ונשיא לבני
 בנימן אבירן בן-נדעני : כג וצבאו
 ופקדיהם חמשה ושלושים אלף וארבע
 מאות : כד כל-הפקדים למחנה אפרים
 מאת אלף ושמת-אלפים ומאה לצבאתם
 ושלושים יסעו : ס כה דגל מחנה דן
 צפנה לצבאתם ונשיא לבני דן אחיעזר בן-
 עמישדי : כו וצבאו ופקדיהם שנים
 וששים אלף ושבע מאות : כז והחנים
 עליו מטה אשר ונשיא לבני אשר פגעיאל
 בן-עכרון : כח וצבאו ופקדיהם אחד
 וארבעים

עלוהי שבטא דשמעון ורבא לבני שמעון
 שלמיאל בן-צורישדי : יג וחיליה
 ומנגייהון חמשים ותשע אלפין ותלת מאה :
 יד ושבטא דגד ורבא לבני גד אליסף בן-
 דעואל : טו וחיליה ומנגייהון ארבעין
 וחמשה אלפין ושית מאה וחמשים : טז
 כל-מנגינא למשרית ראובן מאה וחמשים
 וחד אלפין וארבע-מאה וחמשים לחיליהון
 בתנתיא נטלין : יז ונטיל משכון ומנגינא
 משרית לינאי בנו משריתא כמא דשרן
 בן נטלין גבר על-אתריה לטקסיהון :
 יח טיקס משרית אפרים לחיליהון
 מערבא ורבא לבני אפרים אלישמע בן-
 עמיהוד : יט וחיליה ומנגייהון ארבעין
 אלפין וחמש מאה : כ ודסמיכין עלוהי
 שבטא דמנשה ורבא לבני מנשה נמליאל
 בן-פדהצור : כא וחיליה ומנגייהון
 תלתין וחרין אלפין ומאתן : כב ושבטא
 דבנימן ורבא לבני בנימן אבירן בן-נדעני :
 כג וחיליה ומנגייהון תלתין וחמש אלפין
 וארבע מאה : כד כל-מנגינא למשרית
 אפרים מאה וחמשי אלפין ומאה לחיליהון
 בתליתיתא נטלין : כה טיקס משרית דן
 צפנא לחיליהון ורבא לבני דן אחיעזר בן-
 עמישדי : כו וחיליה ומנגייהון שתיין וחרין
 אלפין ושבע מאה : כז ודישרן סמיכין
 עלוהי שבטא דאשר ורבא לבני אשר
 פגעיאל בן-עכרון : כח וחיליה ומנגייהון
 ארבעין

וּאֲרַבְעִים אֵלֶּף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת : כֹּס וּמִטָּה
 נִפְתְּלִי וְנָשִׂיא לְבָנִי נִפְתְּלִי אַחִירָע בְּר־עֵינָן :
 ל וְצִבְאוֹ וּפְקָדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים אֵלֶּף
 וְאַרְבַּע מֵאוֹת : לֹא כָל־הַפְּקָדִים לַמַּחֲנֶה
 לִן מֵאַת אֵלֶּף וְשִׁבְעָה וַחֲמִשִּׁים אֵלֶּף וְשֵׁשׁ
 מֵאוֹת

וּאֲרַבְעִין וַחֲדָס־אֵלֶּפִין וַחֲמִשׁ מֵאָה :
 כֹּס וְשִׁבְטָא דְנִפְתְּלִי וְרִבָּא לְבָנִי נִפְתְּלִי
 אַחִירָע בְּר־עֵינָן : ל וַחֲלִיָּהּ וּמִנְגִּיהוֹן
 חֲמִשִּׁין וַחֲלִתָּא אֵלֶּפִין וְאַרְבַּע מֵאָה :
 לֹא כָל־מִנְגִּיָּא לְמִשְׁרֵית דִּן מֵאָה וַחֲמִשִּׁין
 וְשִׁבְעָא

יונתן בן עוזיאל

וגוי : יג וחיליה וסבוקהון דשכטיה חמשין ותשע וגוי : יד ושכטא דגד ורבא דהיה ממני על חילות
 שכטא בני גר וגוי : טו וחיליה וסבוקהון דשכטא ארבעין וחמשה אלפין נשית מאה : טז כר סכום
 מניגיא למשירת ראובן מאה וגוי : יז ניטול משבן זמנא משירת ליוא בני משירתא ובית משירונדהון
 בארבעתי מילין מרבצו במציעותא הוון נטליו היקמא דשבו היקדיו נטליו גבר על מחומיה לטיקסיהון : יח טקס
 משרית אפכום לחיליהון מערבא ישרון ומשירתהון בארבעתי ומילין מרבצו וטיקסיה הוה כמילת תלת גוגין כל
 קבל תלת מרגליותא דבחרשגא קנבירין טרקין ועיניעל וביה תקיק ומפבש שקמת תלת שבטיא אפרים כנשה ובגמין
 ובמציעותיה קמב וענגא דני עליהון ביסקא במיטלהון מן משירתא וביה הנה תקיק צורת ריבא ורבא דהנה ממני על
 חילות שכטא רבני אפכום וגוי : יט וחיליה וסבוקהון דשכטיה ארבעין אלפין וגוי : כ ודסמיכין ליה שכטא
 דמנשה ורבא דהנה ממני על חילות דבני מנשה וגוי : כא וחיליה וסבוקהון דשכטיה תלתין ותריין וגוי :
 כב ושכטא דבגמין ורבא דהנה ממני על חילות שכטא דבני בגמין וגוי : כג וחיליה וסבוקהון דשכטיה
 תלתין וחמשה וגוי : כד כל סכום ומניגיא למשירת אפכום וגוי : כה טקס משרת דן לצפוגא לחיליהון
 ובית משירתהון בארבעתי מילין מרבצו וטיקסיה הוה כמילת תלת גוגין כל קבל תלת מרגליותא דבחרשגא ברום
 ימא ובירקות חלא ואפנטור וביה תקיק ומפבש שקמת תלת שכטא דן ונפתלי אשר ובמציעותיה תקיק ומפבש
 ובמשרתי ימר טוב יי שרי בקרד בני ריבנות אלפיא דישראל וביה הוה תקיק צורת חנוי חרמן ורבא דהנה ממני על
 חילות שכטוי דבני דן אחיעזר בר עמי שרי : כו וחיליה וסבוקהון דשכטיה שתיין וגוי : כז ודישרון סמיכין
 ליה שכטא דאשר ורבא דהנה ממני על חילות שכטא דבני אשר וגוי : כח וחיליה וסבוקהון דשכטיה
 ארבעין וגוי : כט ושכטא דנפתלי ורבא דהנה ממני על חילות שכטא דבני נפתלי אחירע בר עינן :
 ל וחיליה וסבוקהון דשכטיה בשיין וגוי : לא כל סכום מניגיא למשרת דן מאה וחמשין וגוי :

אלין
 רשי
 (כ) ועליו . כתרנומו ודסמיכין עלויה (ד)
 ואלה

באר רחובות דקדוקי רשי

(ד) דאודא איאפור לפרס מילת עליו לטון עליוה ממש וכי היו אכתיס זה על נבי זה והלא לא היו אכתיס רק זה אל זה לכן הוצרך לפרס
 כתרנומו ודסמיכין עלויה (כתיבט כתיב איהס) :

רשב"ם

(יז) בתוך המזות - שני דגלים נוספים תלה - ואת"כ המטן הלוי - ואתר כן שני דגלים אחרונים - כאשר יתנו כן יסעו - ככל ענין שהם סכיב
 למטן אחרים דגלים כן היו סכיב דרך - לכתם דין יתן ממנו הדגלים מורח ודרום מערב ולמון : ואלה

מכלל יופי

(יז) אש על ידו . כמו שהיה מוכנת לאדם לכל צרכיו ונקרא הטהום המוכן יד : (כ) (ועליו מטרה
 מנשה) . כלומר עמד בדגלו ונגרר וסמון אליו :

מאות לאַחרנה יסעו לדגליהם : פ
 לב אלה פקודי בני ישראל לבית אבתם
 כל פקודי המחנה לצבאתם שש מאות
 אלה ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים :
 לג והלויים לא התפקדו בתוך בני ישראל
 כאשר צוה יהוה את משה : לד ויעשו
 בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה
 בן חנו לדגליהם וכן נסעו איש למשפחתו
 על בית אבותיו : ° פ א ואלה תולדת
 אהרן ומשה ביום דבר יהוה את משה
 בהר סיני : ב ואלה שמות בני אהרן
 הבכור נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר :
 ג אלה שמות בני אהרן הכהנים המושחים
 אשר מלא ידם לכהן : ד וימת נדב
 ואביהוא לפני יהוה בהקרבם אש זרה לפני
 יהוה במדבר סיני ובנים לא היו להם ויכהן
 אלעזר ואיתמר על פני אהרן אביהם : פ
 ה וידבר יהוה אל משה לאמר :
 ו הקרב את מטה לוי והעמדת ארתו
 לפני אהרן הכהן ושרתו אתו : ז ושמרו
 את משמרתו ואת משמרת כל העדה
 לפני אהל מועד לעבד את עבדת השכן :
 ח ושמרו את כל כלי אהל מועד ואת
 משמרת בני ישראל לעבד את עבדת
 השכן : ט ונתתה את הלויים לאהרן
 ולבניו נתונם נתונם הקמה ליו מאת בני
 ישראל : י ואת אהרן ואת בניו תפקד
 ושמרו את כהנתם והנר הקרב וימת : פ
 וידבר

כ
 רביעי
 ג

ושבעא אלפין ושית מאה בבתריה נטלין
 לטקסיהון : לב אלין מנני בני ישראל
 לבית אבהתהון כל מנני משריתא לחיליהון
 שית מאה ותלתא אלפין וחמש מאה
 וחמשים : לג ולינאי לא אתמניאו בנו בני
 ישראל כמא דפקיד יי ית משה :
 לד ועבדו בני ישראל ככל דפקיד יי ית
 משה בן שרן לטקסיהון וכן נטלין נבר
 לזרעיתיהון על בית אבהתיהו : א ואלין
 תולדת אהרן ומשה ביומא דמליל יי עם
 משה בטורא דסיני : ב ואלין שמהת בני
 אהרן בוכרא נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר :
 ג אלין שמהת בני אהרן כהניא דאתרביאו
 דאתקרב קורבניהון לשמשא : ד ומית
 נדב ואביהוא קדם יי בקרוביהון אישתא
 נוכריתא קדם יי במדברא דסיני ובנין לא
 היו להון ושמש אלעזר ואיתמר על אפי
 אהרן אבוהון : ה ומליל יי עם משה
 למימר : ו קריבית שבטא דלוי ותקים
 יתיה קדם אהרן כהנא וישמשון יתיה :
 ז וישרון ית מטרתיה וית מטרת כל
 כנשתא קדם משכן ומנא למפלח ית
 פולחן משכנא : ח וישרון ית כל מני
 משכן ומנא וית מטרת בני ישראל למפלת
 ית פולחן משכנא : ט ותמן ית לינאי
 לאהרן ולבניהו מסירין יהיבין אנון ליה מן
 בני ישראל : י וית אהרן וית לבניהו
 תמני וישרון ית כהנעיהון ותילוגי דיקרב
 יתקשיל